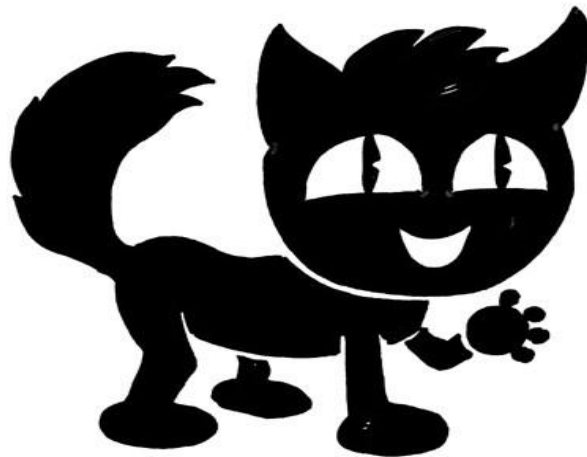

Annika Henke
Lärarlyftet vt 2009
Skriftspråksutveckling i ett
Specialpedagogiskt perspektiv (äldre
åldrar), 10 hp
Kursledare: Karin Forsling
Studiegrupp 7

*Kan
”Kattmodellen”
få det att lossna för
dyslektiker*

Innehållsförteckning

- 1 INLEDNING OCH BAKGRUND
- 2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING
- 3 ANKNYTNING TILL ANPASSAD LITTERATUR
 - 3.1 Vad är dyslexi?
 - 3.1.1 Historik
 - 3.1.2 Skolans styrdokument
 - 3.1.3 Specialpedagogiska åtgärder
 - 3.2 Vad är ”Kattmodellen”?
 - 3.2.1 Historik
 - 3.2.2 Hur tränar man?
 - 3.2.3 Diagnos och/eller mätbar effekt
- 4 METODBESKRIVNING
 - 4.1 Kurstillfället
 - 4.2 Första uppföljningen
- 5 RESULTAT
- 6 DISKUSSION OCH SLUTSATS
- 7 LITTERATUR/KÄLLFÖRTECKNING
- 8 BILAGOR
 - 8.1 Hagaskolans projektbeskrivning
 - 8.2 Del ur Kattmodellens övningshäfte - exempelord

1. Inledning och bakgrund

I varje klass finns det troligen minst en elev som har läs- och skrivsvårigheter av någon grad. Jag har många gånger undrat om det finns någon möjlighet att hjälpa dessa elever på mer än ett sätt. Alla är vi olika och kanske finns det olika möjligheter för eleverna att lära sig läsa och skriva på ett bra sätt? Vi strävar ju efter att ge alla den goda undervisning som de har rätt till i ”en skola för alla”. Många gånger har jag känt mig frustrerad över att inte kunna göra mer för den elev som sliter med sin läsning eller sitt skrivande.

Jag blev mycket glad när jag i höstas, fick reda på att skolan jag jobbar i har tagit ställning för att undersöka en lästräningssätt vars namn är ”Kattmodellen”. Denna metod, har jag förstått, är omdiskuterad och har gjort mig nyfiken. Självtid jobbar jag på en högstadieskola sedan 2000 och jag jobbar med skriv- och lästräning till 50 % av min tjänst, så jag är väldigt intresserad av om metoden verkligen kan ge det goda resultat, som förespråkarna säger, för personer med dyslexi. Metoden är hämtad från USA och har anpassats till svenska språket av bl.a. Patrick Lindblad. Patrik är en certifierad lärare i metoden och som lär ut metoden genom enskild konsultation eller kursverksamhet. Metoden bygger på morfemortografisk läsning (del- eller helordsmodellen) eller, som Patrik själv uttrycker det, ”en metod som bygger på hur människor naturligt använder sitt visuella sinne”. Han kallar den ”kattmodellen” eftersom ordet ”katt” är lätt att känna igen.

2. Syfte och frågeställning

Det övergripande syftet är att få reflektera över detta nya tillvägagångssätt som kallas ”Kattmodellen”. Jag kommer att få följa en grupp elever (ca 10 st) ifrån åk. 4-8 och se hur de utvecklas.

Personligt syfte:

Jag vill:

- skapa ett samarbete mellan hem och skola.
- medverka till att undersöka möjligheten till att använda en modell som kan förenkla och stimulera skriftspråksutvecklingen hos barn som har dyslektiska besvär.
- förbättra mitt arbetssätt så att jag på ett bättre sätt kan fånga upp elever med läs- och skrivsvårigheter.
- om metoden är givande, lära mig att använda den i undervisningssyfte.
- om metoden är givande, hjälpa till att förmedla den till andra.

Syfte för eleverna:

Skapa en stimulerande och motiverande inlärningsmetod för eleverna.

Låta barnen möta skriftspråket på, bland annat, ett visuellt sätt och göra dem medvetna om:

- stimuleringen av att utveckla egna effektiva strategier i sin läsning och skrivning.
- läs- och skrivriktning.
- läsandet och skrivandets konst.
- att eleven kan, och på det sättet även stärka självförtroendet.
- att varje ord har en ”ordbild”.

Min frågeställning är om jag kan komma att använda kattmodellen i mitt vardagliga arbete senare. Kommer dessa elever som ingår i försöksgruppen att lära sig en läs- och skrivmetod som blir till deras hjälp? Kommer jag att kunna hjälpa dyslektiska elever att lära sig läsa och skriva? Kan ”Kattmodellen” få det att lossna?

3. Anknytning till anpassad litteratur

Efter att ha jobbat med ett antal elever med läs- och skrivsvårigheter samt att ha läst litteratur om detta område har jag insett vilket stort handikapp det är att ha läs- och skrivsvårigheter – dyslexi. Många författare har fått mig att inse hur vardagen kan se ut och vilka motgångar man kan stöta på om man har dessa problem. I detta avsnitt kommer jag att först kort definiera dyslexi och redovisa en kort historisk bild av hur uppfattningen om detta har förändrats. Jag fortsätter kort om vad skolans styrdokument säger om olika handikapp som t.ex. läs- och skrivproblem, och vilka specialpedagogiska åtgärder som oftast erbjuds på våra skolor idag. Jag kommer också att berätta om vad ”Kattmodellen” innebär, dess historik samt lite om dess diagnostik och mätbarhet.

3.1 Vad är dyslexi?

Dyslexi, ordblindhet eller specifika läs- och skrivsvårigheter är termer som används.

Hädanefters väljer jag att använda begreppet ”dyslexi” vidare i rapporten, dels för att det verkar ha kommit i allmänt bruk samt att det är kort och beskriver vad det egentligen handlar om – svårigheter med skrivna ord (dys=svårigheter, lexia=ord) (Dyslexi sid. 10).

Att ge en uttömmande definition av vad dyslexi är, visar sig vara en mycket svår uppgift. Det verkar som om det finns många förklaringar. Samuel Ortoni i Amerika under 1920-talet lade

fram en teori om att text som lagrades i den ickedomierande hjärnhalvan var en orsak.(Dyslexi sid. 11).

En annan definition är:

Dyslexi är en centralnervös,CNS, språklig funktionsstörning, som dels kan påverka barnets förmåga att lyssna till och att uppfatta språket rätt, dels förmågan att tala, läsa, skriva och stava korrekt (Utredning av läs- och skrivsvårigheter sid. 37)

Själv väljer jag att följa den senare definitionen. Att ha dyslexi är i dagens samhälle ett allvarligt handikapp då det ställs stora krav på språklig kunskap. Det är därför väldigt viktigt att upptäcka och sätta in åtgärder vid ung ålder. (Utredning av läs- och skrivsvårigheter sid. 38)

3.1.1 Historik

Först i slutet av 1800-talet uppmärksammade läkare lässvårigheter. Under detta sekel kom den internationella läsforskningen i hög grad att handla om att det var någon form av hjärnskada som låg bakom dyslexi (Utredning av läs- och skrivsvårigheter). 1862 skrev den svenske kyrkoherden Bylund :

Möjligen kan väl ett och annat barn läsa klint, helst i början av skolåldern, men orsaken därtill är dels föräldrarnas vårdslöshet, djupa fattigdom och okunnighet i stavning, dels och några barns naturfel”(Utredning av läs- och skrivsvårigheter sid. 17)

Den allmänna åsikten vid den tiden var att varje normal människa kunde lära sig att läsa och skriva, bara hon ansträngde sig. (Utredning av läs- och skrivsvårigheter sid. 17)

Den första läskliniken kom först i slutet av 1940-talet men det kom ingen riktig omvändning förrän 1970-talet. Då började man intressera sig för problemet men redan under 1980-talet avstannade intresset något. Omognadsteorin som förklaring vann mark och dyslexiproblemet sköts undan, men samtidigt uppmärksammades dyslexin mer då vuxna trädde fram i radio och TV och berättade om sina problem. Under 1990-talet började intresset återkomma, dock var det samtidigt med många neddragningar i skolorna. Resultatet blev då färre speciallärare och större klasser, vilket inte gynnade dyslektikerna (Utredning av läs- och skrivsvårigheter).

3.1.2 Skolans styrdokument

I skollagen står det tydligt att alla barn och ungdomar skall ha lika tillgång till utbildning i det offentliga skolväsendet. (SFS 1985:1100 1 kap 2§) Detta visar tydligt att barn med vissa

handikapp skall ha likvärdig utbildning utifrån sina förutsättningar. I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) poängterar man att den enskildes utveckling och välbefinnande ska prägla verksamheten i skolan.

”Hänsyn skall tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.”(Lpo 94, sid. 4)

3.1.3 Specialpedagogiska insatser

De specialpedagogiska insatser som är klassade som de 6 bästa som dyslektiker har nytta av i sin läs- och skrivutveckling är:

1. tidig identifiering och tidig hjälp
2. fonologiskt grundarbete
3. direkt undervisning
4. multisensorisk stimulering
5. behärskande, överinläring och automatisering
6. god inlärningsmiljö

(Dyslexi sid. 267)

Det man kommit fram till att dyslektikern har föga hjälp av är bland annat följande:

- att man väntar på att dyslektikern ska växa ifrån problemen
- att man endast ger extra uppmärksamhet och psykoterapi

(Dyslexi sid.267-268)

Det finns också många olika åsikter om hur de insatta åtgärderna fungerar då inlärningsprocessen är väldigt individuell. Torbjörn Lundgren, som själv är dyslektiker, skriver i sin bok ”Rutten, blodig och skön” att dyslexi inte i första hand är en pedagogisk utan en demokratisk fråga som handlar om tillgänglighet och medinflytande. ”Det är helt enkelt inte möjligt för någon enskild person, privatskola eller läsklinik att tillfredställa våra behov. Det krävs samspel” (Rutten, blodig och skön. sid. 129)

Torbjörn Lundgren menar också att läsningen delvis går ut på att skapa en minnesbank av ”ordbilder” som man känna igen när man stöter på dem. (Rutten, blodig och skön. Sid. 71)

Detta stämmer väl med den metod som jag kommer att beskriva under nästkommande stycke.

3.2 Vad är ”Kattmodellen”

Kattmodellen är ett sätt att memorera ett ord på i rätt kognitiv ordning baserat på neurologiska funktioner. Kattmodellen sker i två steg. I steg 1 lär man sig att göra mentala bilder av ord, en ordbild. I steg 2 lär man sig att avgöra ifall något är rätt eller felstavat. Dessa steg tar mellan 2-5 timmar att lära sig och därefter följer egen övning. Det rekommenderas 5-10 minuters träning per dag i 6 månader. Man fyller då på sin inre ordbok med korrekt stavade ord, som man sedan kan läsa och skriva lika bra som någon som aldrig haft bekymmer. Om man övar efter anvisningarna är det meningen att de flesta ska märka stor skillnad efter en kort tid, men den fulla effekten tar dock längre tid, ofta mellan 6 och 18 månader.

3.2.1 Historik

I USA, i början på 1980-talet, när Kattmodellen skapades, så hade man intentionen att skapa en modell över de omedvetna strategier som folk har när de läser och skriver. Detta för att sedan kunna lära ut dessa strategier till de som hade svårt för att läsa och skriva. Två testgrupper togs fram. Den ena gruppen kunde läsa och skriva bra (grupp A) och den andra hade problem med detta (grupp B). Skillnaden mellan dessa grupper, dvs. vad grupp A kunde och vad grupp B inte kunde, ligger till grund för Kattmodellen. Sedan var det dags att testa och förfina modellen. Efter 3 års testning och omstrukturering så kom forskarna fram till att Kattmodellen fungerar som den var tänkt att göra: att hjälpa de flesta dyslektiker till att skriva och läsa bra.

Det finns en del forskning om Kattmodellen. Psykologiprofessor Tom Malloy har gjort en omfattande studie som finns på: http://www.kattmodell.se/Cognitive-strategies_Spelling-1987.pdf som bl.a. beskriver kattmodellens modell och strategi.

3.2.2 Hur tränar man

Först är det nödvändigt att man lär sig Kattmodellen och vad den går ut på. Det måste en ”handledare/tränare göra tillsammans med eleven. Handledaren/tränaren kan t ex vara målsman. Att lära sig Kattmodellen tar mellan 2-5 timmar vid enskild konsultation, annars vid en endagskurs i grupp. Den certifierade läraren gör då först en diagnos av hur den mentala bilden av ett ord ser ut hos eleven. Ordet ”Katt” används oftast. Läraren ställer ett antal frågor och på det sättet kan han få svar för att avgöra vilka neurologiska svårigheter eleven har med läsningen. Därefter kan läraren avgöra vilken form av träning som kommer att ge eleven bäst

resultat. Sedan ger läraren instruktioner till framtaget träningsprogram för att öva upp samma kognitiva egenskaper som han observerat under sin diagnos. Denna träning ska ske med elevens egen handledare ca 5-10 minuter per dag under minst 6 månader. Exempel på övningsord (Bilaga1) ges av läraren och ingår i Kattmodellens övningshäfte.

3.2. 3. Diagnos och/eller mätbar effekt

Enligt de certifierade lärarna så kan man ofta se en förbättring redan direkt efter utbildningen. (www.kattmodell.se). Dock, påstår man, är metoden en lång process. Om man jobbar flitigt, kan man räkna med att det tar från några månader till några år att lära sig skriva och läsa precis som de som aldrig skulle ha haft några problem med det (www.kattmodell.se).

Vid närmare granskning så finner man även en del kritiska röster vad gäller ”Kattmodellens” resultat. Mats Myrberg, som är professor i specialpedagogik uttalar sig i ”allt om skolan”(www.alltomskolan.se/artiklar) mycket tveksamt vad gäller ”Kattmodellen”. ”Det finns inget vetenskapligt stöd för deras påståenden om modellens effekter. Att lära sig känna igen helord är inte att lära sig läsa”(www.alltomskolan.se/artiklar) menar han. Han fortsätter kritiskt:

”Gamle Skinner lärde duvor läsa helord i ett berömt experiment från 1950-talet. Forskningens entydiga budskap om metoder som hjälper elever med dyslexiproblem är för det första att man måste utveckla deras fonologiska förmåga, och för det andra att det måste ske tidigt (före 10–12-årsåldern)” (www.alltomskolan.se/artiklar).

När man läser vad nättidningen ”Dyslexia” (www.dyslexia.se) skriver så blir nog många naturligtvis undrande över vad man ska tro. Där uttalar sig bl.a. redaktören Tommy Wingren, som är doktorand med dyslexi som avhandling, i sin blogg, mycket kritiskt till metoden. ”De som blivit hjälpta med metoden, hade sannolikt blivit hjälpta med vilken metod som helst”, menar han (www.dyslexia.se – redaktörens blogg 17 februari 2008). Detta uttalande säger han efter att han har sett ett nyhetsprogram i TV (Nyhetsmorgon TV4 17/2-08) där förespråkarna beskrev modellen och intervjuade en elev som påstod sig ha blivit hjälpt av den.

4. Metodbeskrivning

Jag har valt att följa ett projekt på den skola jag arbetar. Projektet gäller Kattmodellen (Bilaga 2) där 10 utvalda elever från årskurs 4-8, med läs- och skrivsvårigheter deltar. Eleverna väljs ut i samråd med specialpedagog och förälder och de kommer att:

- få delta, med en förälder/målsman/egen handledare, i en kurs/ett projekt som startas upp av kattmodellens förespråkare Patrik Lindblad den 2:e februari
- göras medvetna om att det finns ett samband mellan ord och bild
- få träna med egen ”handledare”
- få uppföljning av specialpedagog under minst ett halvår

Projektet görs i samråd med skolans specialpedagog och kommer att pågå under vårterminen med uppföljningar till att börja med varannan vecka och senare 1 gång/månad.

Vid uppföljningarna och i slutet av projektet kommer jag att utvärdera om eleverna blivit mer bekväma med det skrivna språket, samt ökat sin läs- och skrivfärdighet. Jag kommer även att ta reda på hur motiverade eleverna var, och har blivit, under projektets gång.

4.1 Kurstillfället

10 elever mötte upp tillsammans med en förälder/annan personlig handledare en måndagsmorgonen. Patrik Lindblad hälsade välkommen och förklarade att dagen skulle bli intensiv men att den skulle ge, som han kallade det, ”utdelning” vid dagens slut. Barnen, tillsammans med sin personliga handledare, placerades i en halvcirkel runt Patrik så att han skulle ha god kontakt med dem alla. På ett lättsamt sätt fick han kontakt med eleverna då han förklarade vad mentala bilder är och att de skulle arbeta med dem. Han började sedan ställa några enkla, men tydligen väldigt viktiga frågor till var och en av eleverna:

*Kan du göra dig en mental bild framför dig av ordet ”Katt”?

*Vilket avstånd har du till den mentala bilden?

*Är ordet med ”datastil”?

*Hur stora är bokstäverna?

*Vilken färg har bokstäverna?

*Vilken bakgrundsfärg har du till ordet?

När Patrik frågade var och en av eleverna visade det sig att många gjorde olika mentala bilder av ordet. Någon hade vita bokstäver mot en vit bakgrund. En annan såg bilden på ca 10 meters håll. Ytterligare en såg bilden med väldigt liten, handskriven text.

Det gällde sedan för Patrik att ”justera” den mentala bilden av ordet ”katt”. Alla fick genomgå en justering så de hade samma förutsättningar att gå vidare. Den mentala bilden skulle vara på

en armlängds avstånd, dataskriften och med bokstäver som var ungefär 8-10 cm stora och svarta mot en vit bakgrund. Några av barnen hade lite svårt med justeringen och kände sig lite förvirrade och en elev blev också, som han själv uttryckte det, yr i huvudet.

När alla hade fått samma mentala bild så bad Patrik var och en, i tur och ordning, att titta på bilden och tala om för honom hur ordet stavades. Först framlänges och sedan baklänges.

Viktigt var att barnen hade en korrekt rytm. Dvs. ett jämt flöde och med lika betoning.

Förvånansvärt klarade alla barn denna uppgift bra.

Nästa steg var att få barnen att knyta en känsla till ordets rätta stavning. Patrik bad barnen att ta fram sin mentala bild på ordet ”katt” igen. ”Om jag ber er sätta in bokstaven ”r” i ordet, hur känns det då?” Alla eleverna började med att titta rakt ut i luften (den mentala bilden) och sedan säga ”fel”. ”Var känns det att det är fel” frågade Patrik. ”I magen” svarade en elev. ”Bra, behåll den känslan” bad Patrik. Vid upprepadet av att föreställa sig en felstavning, så kunde eleverna koppla ihop det med en obehaglig magkänsla. ”Men hur känns det när ni stavar rätt då” var Patriks fortsättning. ”Känns bra” kom det från en elev. ”Var känns det bra” replikerade Patrik. Till slut kom alla fram till att den ”braiga”(ett uttryck från en elev) känslan satt i huvudet. Samma procedur upprepades med några andra enkla ord så att alla fick in de olika känslouttryckarna vid fel- och rättstavningar av den mentala ordbilden.

Efter en välbehövlig lunchvila satt eleverna åter framför Patrik. Nu gällde det att lära ut ett träningschema som eleverna tillsammans med sin egen handledare/tränare skulle träna på hemma under ca 5-10 minuter per dag. En gång på morgonen (ca 5 min) och en gång på kvällen (ca 5 min). Denna träning gick ut på att på samma sätt som med ordet ”katt” frammana en mental ordbild av ordet som de sedan kunde läsa av inne i huvudet. Helst skulle de träna 3-4 ord per gång, ett i taget. Titta på ett ord. Ta bort papperet, ta fram den justerade mentala bilden av ordet och sedan läsa av det. Eventuellt både framlänges och baklänges. Ordbanken och ordförrådet skulle då ganska snabbt öka genom denna metod och barnen skulle få en bättre självkänsla genom att känna att de lyckats. Alla eleverna och deras handledare var mycket inspirerade då dagen var slut och arbetet hemma skulle ta vid.

4.2 Första uppföljningen

Efter två veckor var den första uppföljningen. Den hade kallats ihop av skolans specialpedagog. Denna gång var det endast elevernas målsman/handledare som var inbjudna. Nio av de tio som deltog i projektet kom. Den tionde hade haft telefonkontakt med specialpedagogen så det var en 100 % -ig uppslutning. Diskussionerna om hur träningen

hemma hade gått under dessa två veckor, kom snabbt igång. Det visade sig att alla hade följt träningsschemat och alla barnen tyckte att det var ett kul sätt att lära sig på. Det visade sig att ett av barnen behövde ett vitt pappersark framför sig när han skulle fixera den mentala ordbilden, men att det då fungerade bra. Ett annat barn tyckte det var så roligt att han inte ville ta endast 3-4 ord per gång, utan fler. Risken finns då att barnet kan tröttna fortare, trodde specialpedagogen. En förälder var förundrad över hur sitt barn såg ut att ”läsa” ordet i luften. ”Jag ser att han läser ordet, hans ögon går från vänster till höger” sa hon.

Samtliga barn höll sig till ord med, som mest, 5 bokstäver, och skulle så göra under några månader. Det skulle även underlätta om man tog ord som barnet hade inom sitt intresseområde. Ett av barnen var väldigt intresserad av motorer och då försökte handledaren att finna minst 1-2 ord under dagsträningen som rörde vid det intresseområdet. Tre av handledarna påstod sig ha märkt en viss skillnad vad gäller barnens inställning till att läsa. ”Det är stor skillnad” sa en av dessa. Någon nämnde även att läxläsningen inte var fullt så konfliktfylld som den tidigare varit. På det stora hela verkade det som om alla var nöjda hittills. ”Dock är det svårt att avgöra skillnader ännu” sa specialpedagogen. När alla skildes var stämningen god och alla såg fram emot nästa uppföljning som kommer att ske om exakt en månad.

5. Resultat

Liksom specialpedagogen uttalade sig, så är det svårt att se något resultat ännu. Detta verkar vara ett projekt som inte kan visa ett rättfärdigt resultat förrän om tidigast 6 månader. Jag kommer att följa det under varje uppföljningsmöte och jag kommer även att följa eleverna under mitt vardagliga arbete. Man kan endast säga att det just nu kan ges ett litet delresultat och att det tydligt visar ett positivt resultat då samtliga elever fortfarande följer träningsschemat och att de fortfarande tycker att det är ett kul sätt att lära sig på. När jag frågar eleverna säger de sig också blivit lite mer säkra på sig själva och erkänner även att det går lättare och lättare med träningen och läsning. Om detta visar sig hålla i sig även i fortsättningen så är väl detta ett revolutionerande inlärningsätt för många dyslektiker? Jag kommer även att följa det projekt som tidningen ”allt om skolan” gjort i oktober-08 (www.alltomskolan.se/artiklar). Deras projekt kommer att utvärderas under april-09. Säkert är i alla fall att jag kommer att fortsätta prata mycket med de deltagande eleverna på skolan och om hur det går för dem under hela våren. Jag kommer i huvudsak att vara intresserad av frågan: ”Har du blivit hjälpt av denna metod?”

6. Diskussion och slutsats

Genom att följa detta projekt som skolan påbörjat, vill jag försöka få svar på om ”Kattmodellen” är en så fantastisk inlärningsmetod för dyslektiker som förespråkarna påstår. Eller är det som kritikerna vill få oss att tro: en bluff? Jag tycker mig i alla fall ha fått en djupare förståelse för hur det är för elever med dyslexi i deras vardag i skolmiljön. Många elever med dyslexi väljer nog att dölja detta genom att t ex. bli klassens clown, stökig eller tillbakadragen och försöka försvinna i mängden. Jag tror att jag framöver kommer att ha en lite annorlunda uppfattning om elever som beter sig på detta sätt och ställa mig själv frågan: Finns det en annan problematik bekom beteendet? Jag tycker att projektets uppstart och genomförande hittills har gått bra, dock kan jag nu se i efterhand att jag måste ha mer tålamod än vad jag först trodde, innan resultat kan fastställas. Jag hoppas då att jag blir positiv överraskad när utvärdering av projektet sker. Jag hoppas också att jag ska kunna ha nytta av ”Kattmodellen” och dess metod i mitt arbete i framtiden. Tänk om det verkligen är så att ”Kattmodellen” får det att lossna för dyslektiker!

7. LITTERATUR/KÄLLFÖRTECKNING

Ericson, B (red), (2007), *Utredning av läs- och skrivsvårigheter*. Lund:Studentlitteratur
Grundskoleförordningen (SFS 1985:1100)

Höien, T., Lundberg, I., (2002), *Dyslexi från teori till praktik*. Stockholm:Natur och kultur
LPO 94, 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet. Stockholm:Fritzes

Lundgren T., (2003), *Rutten, blodig och skön...Till dyslexins försvar*, Carlssons bokförlag
Nyhetsmorgon TV4 17/2-08

www.krut.a.se nr. 79 3/95

www.kattmodell.se

www.alltomskolan.se/artiklar

www.kattmodell.se/cognitive-strategies_spelling-1987.pdf (Tom Malloy)

www.dyslexia.se (redaktörens blogg 17 februari-08)

8. Bilagor

1 Del ur Kattmodellens övningshäfte - exempelord

2 Hagaskolans projektbeskrivning

D.) Övningsdel

Här ger vi förslag på ett antal ord att träna på.

katt	kvar	själv
lätt	bättre	tidig
enkel	gjorde	miljon
smart	ändå	dock
klar	inför	denna
rätt	regering	både
skärpt	senaste	kunna
kan	samtidigt	fått
kommer	annan	stor
finns	ännu	olika
vara	blivit	flera
hade	fall	plats
alla	genom	kunde
andra	hela	gäller
mycket	annat	honom
sedan	fram	aldrig
över	ingen	barn
bara	göra	varje
blir	enligt	lite
även	redan	sätt
många	inom	just
sverige	helt	mest
kronor	samma	står
detta	kanske	tror
procent	några	rätt
skall	stora	dessa
hans	varit	gång
utan	bland	därför
sina	trots	fyra
något	tycker	gick
svenska	människor	dessutom
första	ligger	lika
mellan	vilket	eftersom
blev		

tycker
människor
ligger
kvar
bättre
gjorde
ändå
inför
världen
senaste
samtidigt
annan
ännu
blivit
fall
talet
exempel
gamla
deras
tiden
hennes
sista
komma
större
visar
senare
nästa
göteborg
mindre
gjort
usa
innan

sade
först
stället
före
svensk
tillbaka
samt
ofta
själva
inget
fler
säga
egen
igen
tillsammans
runt
nästan
lopp
förra
året
mål
längre
svårt
bästa
andersson
anders
handlar
dagens
länge
stort
peter
frågan

fortfarande
medan
bakom
haft
minst
berättar
fast
lars
personer
början
problem
alltså
bort
varför
anser
våra
företag
mitt
dess
nytt
inga
fanns
egna
utanför
ville
långt
framför
båda
behöver
miljarder
största
polisen

Presentation av:

projektet
”kattmodellen”

Bakgrund

Att börja skolan förknippas nästan alltid med att börja läsa, skriva och räkna i nämnd ordning. Det är så även om många barn som växer upp i dagens mediasamhälle redan kan läsa vid fem- sex års ålder. Inte minst lockar användandet av dataspel och medvetna föräldrar till att barnen ofta kan läsa före skolstarten.

Dessa förväntningar och förhoppningar kan leva kvar ganska långt in på höstterminen innan ett fåtal elever börjar upptäcka att de inte kan eller förstå det som andra elever klarar, kanske med lätthet dessutom. Den känsla av obehag och otillräcklighet som börjar infinna sig under barnets första eller andra termin kan ha en förödande inverkan på barnets självförtroende, prestation och fortsatta liv. Trots tidiga insatser som specialundervisning genom hela grundskolan kan svårigheterna kvarstå även om förbättringar sker successivt och följer en flack kurva.

De flesta barn som börjar i första klass möter i sin läsinlärning ljudmetoden medan andra arbetar enligt LTG-metoden. Även helordsmetoden förekommer vid inlärning av småord t.ex. med ordlappar på sådant som finns runt om i klassrummet. Det är inte ovanligt att man också blandar metoder som en anpassning till elevens individuella förutsättningar. I mitten av 1900-talet användes den så kallade ”Wittingmetoden” som ännu idag i vissa fall kommer till användning när ovan nämnda metoder misslyckas.

Dyslexi är ett begrepp som har skapat rubriker och blivit känt hos gemene man som läs och skrivsvårigheter. De flesta som tror sig ha dyslexi har fått diagnosen av någon okvalificerad person som trots sig veta och därför har begreppet blivit missbrukat och urvattnat. Man hör ofta att mellan 7 och 15 procent av alla har dyslexi när en mera riktig nivå ligger under fem procent. Dyslektiska svårigheter kan i huvudsak se ut på två olika sätt: stora svårigheter med att läsa ord (avkodning) och svårigheter med rättstavning. (Höien, Lundberg).

Kattmodellen

Sedan kort tid tillbaka har en ny lästräningssätt introducerats i Sverige som visat sig ge oväntat gott resultat för personer med diagnosen dyslexi. Metoden är hämtad från USA och har anpassats till svenska språket av Patrick Lindal som också lär ut metoden genom kursverksamhet. Metoden bygger på morfem-ortografisk läsning (samma lästeknik som tränade vuxna använder: del- eller helordsmetoden) eller som Patrick uttrycker det ”- en metod som bygger på hur människor naturligt använder sitt visuella sinne”. Han kallar den ”katt”metoden eftersom ordet ”katt” är lätt att känna igen.

Genomförande

Gruppen skall bestå av c:a nio elever som också har var sin assistent (oftast förälder). Det är viktigt att det finns ett gediget engagemang hos både elev och stödperson då metoden förutsätter en kort stunds träning varje dag. Eleven skall ha lämnat lågstadiet och inte ha något neurologiskt funktionshinder eller utvecklingsstörning.

Eleverna skall före kursen vara diagnostiserade genom rättstavningsprov, läsförståelseprov, läshastighet samt ord-och meningskedjetest. Deras resultat skall i minst ett av proven ha stanine* 1 eller 2. Eftersom metoden bygger på ett mycket långsiktigt arbete kommer uppföljning att ske genom intervjuer och diagnoser efter tre, sex och tolv månader för att kunna följa elevernas läs och skrivutveckling.

Under v. 4 kommer gruppen att kallas till ett möte för att förberedas inför kursdagen med Patrick Lindblad den 2 februari.

*Stanine: standardiseringskala där är 1 svag och 9 stark prestation.

Ytterligare information

kring kattmodellen hittar ni på nätadressen: kattmodell.se

Ed 20080916

Spec.ped. Per Ekemark

0707684045

GOD JUL o GOTT NYTT ÅR